

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1940 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om en ny, mänskligare syn på problemet psykiatrin och rättskipningen.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 139, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Lindhagen* yrkat, »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa,

1) om en ny mänskligare syn på problemen psykiatrin och rättskipningen och ett omgestaltande av den nuvarande apparaten till ett betjänande av de i strafflagens 5 kap. 6 § tydligt uttalade avsikter;

2) att utan avvaktan därå skyndsamt framläggas förslag för riksdagen till sinnessjukhusnämndens avskaffande eller ombildning i sammansättning och befogenheter med direktiv till undvikande av godtycke; samt

3) om förslag till lag enligt vilken domstolarna förklaras, efter till äventyrs infordrade psykiatriska utlåtanden, pliktiga att i varje fall självständigt bedöma ärendet och även höra civila vittnen, som äga närmare kännedom om den person, som undersökningen avsett».

I fråga om de skäl som föranlett motionärens hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Vid 1938 års riksdag samt 1939 års lagtima riksdag väcktes av herr *Lindhagen* motioner (I: 222 resp. I: 213) med samma syfte som den nu väckta. Nämnade motioner behandlades av första lagutskottet som i sina utlåtanden (nr 46 resp. 26) hemställde att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Vad utskottet sålunda hemställt bifölls av riksdagen. Till utredning i förevarande ärende får utskottet hänvisa till nyssnämnda utlåtanden.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 oktober 1938 tillkallades särskilda sakkunniga — strafflagberedningen — att verkställa utredning och framlägga förslag om straffsystemets och anstaltsväsendets reformering. Enligt direktiven för utredningen skulle beredningen bl. a. upptaga frågan om behandlingen av förbrytare, vilka begått brott under inflytande av rubbad själsverksamhet, samt om revision av strafflagens tillräknelighetsbestämmelser. Chefen för justitiedepartementet förordnade sedermera genom beslut den 27 december 1938, att beredningen omedelbart skulle upptaga frågan om den rättsliga behandlingen av förbrytare, vilka begått brott under inflytande av rubbad själsverksamhet, samt om revision av strafflagens tillräknelighetsbestämmelser ävensom att beredningen i samband därmed även skulle behandla frågan om de reformer i organisatoriskt

hänseende, som kunde finnas lämpliga med avseende å sinnesundersökningar av för brott tilltalade samt vård av sinnessjuka brottslingar.

Den åt strafflagberedningen överlämnade utredningen av frågan om den rättsliga behandlingen av förbrytare vilka begått brott under inflytande av rubbad själsverksamhet samt om revision av strafflagens tillräknelighetsbestämmelser m. m. har, enligt vad som uppgives i den till innevarande riksdag avlämnade riksdagsberättelsen, fortskridit så långt att lagutkast föreliggande dels beträffande strafflagens allmänna tillräknelighetsbestämmelser, dels ock beträffande sinnesundersökning i brottmål. Till sistnämnda lagutkast föreligger jämväl utkast till specialmotivering. Återstående arbetsuppgifter på detta område avse dels slutligt utarbetande av lagförslag jämte allmänna och speciella motiv i nyssnämnda frågor, dels ock utredning av frågan om vård av sinnessjuka brottslingar och om samhällets reaktionsformer mot andra brottslingar som lida av rubbad själsverksamhet.

Chefen för justitiedepartementet har efter bemyndigande av Kungl. Maj:t genom beslut den 23 december 1939 förordnat, att den inom strafflagberedningen pågående utredningen om ändring av gällande regler om sinnesundersökning i brottmål och om strafflagens tillräknelighetsbestämmelser tills vidare skall fullföljas av beredningens ordförande samt det sekretariat och de experter som ställas till hans förfogande. På ordföranden jämte sekreterare och experter skall vidare ankomma att verkställa förberedande utredning beträffande frågorna om vård av sinnessjuka brottslingar och om samhällets skilda reaktionsformer mot andra brottslingar som lida av rubbad själsverksamhet.

Utskottet.

De i förevarande motion berörda frågor vilka hänföra sig till strafflagens tillräknelighetsbestämmelser eller till sinnesundersökningarna i brottmål äro, såsom av utskottets redogörelse framgår, under behandling av strafflagberedningen, vars uppdrag i denna del skall fullföljas. Inom beredningen skall vidare verkställas förberedande utredning beträffande frågorna om vård av sinnessjuka brottslingar och om samhällets skilda reaktionsformer mot andra brottslingar som lida av rubbad själsverksamhet. Vid denna utredning behandlas även frågan om utskrivningsmyndighet beträffande sådana å sinnessjukhus intagna patienter vilka begått brott. Motionärens förslag att utan avvaktande av resultatet av denna utredning upptaga frågan om sinnessjuknämndens avskaffande eller ombildning kan icke tillstyrkas. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion, I: 139, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 april 1940.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Karl Emil Johanson, Wagnsson*, Karl Johan Olsson, Brandt, Sandorf** och *Anton Svensson*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Lindmark, Olsson* i Mellerud, *Björöling, Gezelius, Berg* och *Werner* i Höjen.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.